

Koszorúzási ünnepségen emlékeztek Ferencsik Jánosra

FOTO: KENZ JÁNOS

Megkoszorúzták a 30 éve elhunyt karmester, Ferencsik János sírját a Farkasréti temetőben. Az Operaház nevében Halász Péter főzeneigazgató, a Nemzeti Filharmonikusok (NFZ) képviselőjében Kovács Géza főigazgató helyezte el a koszorút a síron.

„Amíg zene lesz a földön, addig Ferencsik Jánosra emlékezni fognak mindazok, akik tudják, hogy milyen a valódi muzsikálás” – mondta Kovács Géza a megemlékezésen résztvevő egykori zenésztársak, tanítványok és barátok előtt. A vezénylete alatt zenélő muzsikuskok részéről Friedrich Ádám emlékezett meg Ferencsik Jánosról.

Friedrich Ádám beszédének szerkesztett változata:

Tisztelt EgybegyűlteK, Kedves Kollégáim, Kedves Barátaim!

„A könny nem éget már, csupán ragyog; nem törölöm még le, de higgadt vagyok” mondta Arany János, sok évvel Petőfi halála után, s mondom vele én is, a 30 éve bennünket itt hagyó Ferencsik János sírjánál.

Nagy és nehéz tisztesség nekem Ferencsik karnagy úrról emlékbeszédet tartani. Nagy tisztesség, mert ő a szó legnemesebb értelmében nagy ember volt – és nehéz, mert ilyen alkalmakkor az emlékező óhatatlanul saját magáról akar beszélni, hogy mit mondott nekem a karnagy úr, hogy volt, mikor azt játszottam vele...? Tudjuk, hogy nincs az a legkifinomultabb tollú zenetudós, aki többet tudna egy karmesterről, mint a zenekari muzsikuskok, akik az első, de legkésőbb második próba után már mindent tudnak az előttük álló dirigensről... És mit tudunk mi róla?

Azt, hogy tökéletes, tiszta mozdulatokkal vezényelt, mindent megmutatott a kezeivel, nem kellett sokat beszélnie.

Azt, hogy a próbákra teljes tudással érkezett; nem a próbán tanulta meg rajtunk a

műveket, hanem ott már bennünket tanított meg azokra.

Azt, hogy nagyszerű muzsikusk volt, igen sokoldalú tudással felvértezve: az alappillérei Haydn, Mozart, Beethoven voltak, de ugyanígy Brahms, Richard Strauss, sőt, Johann Strauss is. Büszkén emlegette, hogy Bécsben megírták róla: egyformán jól érzi a bécsi waltzert, és a magyar muzsikát.

Tudta mit kell feltétlenül alaposan próbálni és tudta, mi megy magától is. Nem fárasztotta feleslegesen muzsikuskait, ha Brahms I. szimfóniáját próbáltuk, előre vette az utolsó tételt, hogy a harsona szólam hazamehesen. Nagyon ritkán hibázott, de ha mégis, leintette a zenekart és annyit mondott: „Bocsánat, én hibáztam”. Koncerteken pedig soha, ám ha mégis megtörtént – pl. egyszer Nyugat-Németországban, a Bűvös vadász nyitányban –, éveKkel később, mikor újra műsoron volt a mű, az ominózus helynél megállt: mondván: „Emlékeznek aranyoskáim, itt hogy elütöttem magam!”

Mások hibáit is elnézte, ha tudta, hogy az illető szívvel-lélekkel dolgozik, nem csak ímmel-ámmal. Egyszer Palotai Pista hatalmasat húzott be egy generál pauzába: a főnök megállt, leintett bennünket és azt mondta: „Látják kedveseim, így kell behúzni!” És beszélnem kell elképesztő általános műveltségéről, nyelvtudásáról, filozófiában, képzőművészetben való jártasságáról; olyan volt, mint egy akadémikus: ógörögtől, latintól a francián, angolon, olaszon, németen át mindent tudott.

Egyszer Newcastle-ban a polgármester úr igen erős tájszólásban mondta el a beszédét a karnagy úrhoz és a zenekarhoz szólva, s egyik angolul jól beszélő kollégánk próbálta fordítani, de bizony akadozva ment a dolog, mire a karnagy úr ráfordult: menjen innen, majd én fordítok tovább; képes volt azt az északi angolt is megérteni.

Minden második születésnapját Németországban ünnepeltük, pár szavas beszéd-

del, ajándékkal köszöntöttük, s ő soha el nem mulasztotta ezek után felköszönteni Brünner Bercit, akinek ugyanaz nap volt a születésnapja, sőt, ha úgy hozta a véletlen, hogy vele egy helyre ültek be a koncert után a „kürtös urak”, ahogy ő mindig hívott minket, rendszerint átküldött az asztalunkhoz egy rundó sört.

Szerette a zenekarát, noha tudott szigorú is lenni. Ha egy-egy nehezebb mű került terítékre, a próba elején, óráját a szokásos moz-

dulattal a pultra téve kijelentette: „Aranyoskám, most nem nézzük az időt: márpedig ennek meg kell lennie!” mondta és lényegre törő, kevés magyarázattal, világos ütésekkel meg is lett mindig minden.

Az utolsó turné után azonnal kórházba vonult, s hosszú idő múltán onnan kijöve felvettük – immár másodszor – Beethoven Eroica-ját. Olyan erőteljes, olyan friss volt, mint a főnixmadár, amely hamvaiból támadt föl. Azt hittük örökéletű lesz, de mint tudjuk, ilyen nincs, azonban olyan igenis van, hogy amíg élünk, emlékezni fogunk rá, és igyekszünk és igyekezzünk ezeket az emlékeket utódainknak, a nálunk sokkal fiatalabbaknak átadni, hogy bennük is tovább éjen a szelleme és tudása, hogy ők is ugyanúgy tisztelhesék őt, ahogyan mi tiszteltük és szeretjük.

Azt mondják, nincs pótolhatatlan ember: én tudom, hogy van, itt nyugszik előttünk sírjában, immár 30 esztendeje.

Debreceni aggodalmak és remények

Somogyi-Tóth Dániel szűkebb büdzséről, új tagokról és a Bartók Teremről

Az utóbbi években egyre többen kíváncsiak a Kodály Filharmónia koncertjeire, s a nemzeti együttesek körébe tartozó társulatok izgalmas előadásokkal várják a publikumot. Egyelőre azonban úgy tűnik, a következő szezont alacsonyabb büdzséből kell gigazdálkodniuk, ráadásul a zeneművészek elvándorlását is „eredményezheti” az, hogy immár sokkal vonzóbb a pedagógusi pálya... A kórus élére is új vezetőt kell találniuk, hiszen Pad Zoltán a Rádió-énekkarhoz távozik. A Kodály Filharmónia igazgató-művészeti vezetőjének, Somogyi-Tóth Dániel mindez némileg kedvét szegte, hiszen azt érzi, hiába dolgoznak annyit, mégsem tudják művészeik bérét és munkakörülményeit rendezni... Bizik azért abban, hogy a következő évadban sikerül mindenre megoldást találniuk, s a Bartók Terem sorsa is megnyugtatóan rendeződik.

I Több vidéki együttes mellett a debreceni énekkar és zenekar is jóval kisebb költségvetéssel számolhat a következő évadban. Mi ennek az oka, s mit tudnak ebben a helyzetben tenni?

– Ez olyan téma, amiről nehéz beszélni anélkül, hogy ne érintsünk kellemetlen kérdéseket is. Míg a 2013-as, minisztériumi, kiegészítő támogatás direkt az intézmény számlájára érkezett, a 2014-es növekmény beolvadt a központi támogatásba, amely pénzüsszeg ennél fogva az önkormányzatnál jelenik meg. Jogilag teljesen rendben lévő módon a fenntartó önkormányzatunk ezt úgy értelmezte, hogy a minisztériumi növekménynek köszönhetően neki ez évben elegendő kevesebbet áldozni az intézmény fenntartására, hiszen a működés, a folytonosság így is biztosított. Ilyen módon a kormányzat által egyértelműen a magyar zeneművészet fejlesztésére szánt növekmény az önkormányzat általános költségvetését segítette, nem pedig a zenekar és a kórus munkáját, a debreceni zenei élet további fejlődését...

I Változtatni kell az anyagi nehézségek miatt a következő évad tervezett műsorain, fellépőin?

– Igazság szerint előre számítottunk erre a helyzetre, és olyan évadot terveztünk, amit a költségvetésünk akkor is biztosan elbírt, ha a dolgok rosszul alakulnak. Nem akartuk a közönséget kitenni egy olyan csalódásnak, amit egy komoly műsorváltozás okozna, bár kétségtelenül jó lett volna ismét világklasszisok neveivel fémjelezni az évadot. Erről lemondtunk, ahogy ezt már a 2013–14-es évadban is tettük, s ezzel szintén biztosítottuk a stabil gazdálkodást. Azt gondolom azonban, hogy az utóbbi években olyan erős koncertre járó közönséget építettünk ki Debrecenben, hogy ez komoly visszaesést az érdeklődésben nem igazán okozhat.

I Komoly gond az is, amiről az évadzárón beszélt: a zenészek béreinek felzárkóztatását a pedagógusokéhoz, ellenkező esetben megállíthatatlan lesz a művészek elvándorlása... Ön szerint mit tehet ez ellen a zenész szakma?

– A helyzet, hogy a minisztériumi növekményhez nem férünk hozzá, éppen ezen a téren okozza a legnagyobb károkat. A kiegészítő pénz markáns részét mindenképpen egy minőségi és mennyiségi tényezőket egyaránt elismerő, „spielpénz-rendszer” ki-